

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
1697-21

meddelad i Stockholm den 28 juni 2022

KLAGANDE

Skatteverket
171 94 Solna

MOTPARTER

1. Maderna Fonder AB, 559240-0872
Birger Jarlsgatan 22
114 34 Stockholm

2. AA

3. BB

4. CC

5. DD

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Skatterättsnämndens beslut den 1 mars 2021 i ärende dnr 43-20/D

SAKEN

Förhandsbesked om inkomstskatt

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen undanröjer Skatterättsnämndens förhandsbesked såvitt avser fråga 3 och avvisar ansökningen i den delen.

Högsta förvaltningsdomstolen fastställer förhandsbeskedet i övrigt.

BAKGRUND

1. Svenska värdepappersfonder och specialfonder är inte juridiska personer. Vid inkomstbeskattningen tillämpas ändå bestämmelserna om juridiska personer på dem. De är alltså skattesubjekt i formellt hänseende. Beträffande andra typer av fonder som inte är juridiska personer saknas sådan särreglering. Den som äger andelar i en värdepappersfond eller en specialfond schablonbeskattas för innehavet.
2. AA, BB och CC (grundarna) har tillsammans bildat och äger indirekt bolaget Maderna Fonder AB (Maderna). Bolaget är ett fåmansföretag och grundarnas aktier är s.k. kvalificerade andelar.
3. Maderna är registrerat som förvaltare av alternativa investeringsfonder hos Finansinspektionen. I samband med registreringen anmälde bolaget två fonder för förvaltning, dels Maderna Fund One (fonden) som är en kontraktsrättslig alternativ investeringsfond, dels en associationsrättslig alternativ investeringsfond.
4. Maderna, grundarna och DD, som avser att investera i fonden, ansökte om förhandsbesked för att få klarlagt hur inkomster från fonden ska beskattas. Av ansökningen och ingivna handlingar framgår följande.

5. Fonden är en räntefond och fondens medel får placeras i olika fordringsrätter samt i obligationer och på konto i kreditinstitut. Fordringsrätterna kommer antingen att struktureras av Maderna – varmed avses att Maderna som agent för en långivare gör kreditbedömning, förhandlar fram lånedokumentation samt ser till att transaktionen genomförs – eller förvärvas från tredje man. Fonden består av två andelsklasser, en utdelande och en icke utdelande.
6. Fonden är inte en värdepappersfond eller specialfond. Den är inte en juridisk person utan är legalt att anse som ett enkelt bolag och fondförmögenheten ägs av fondandelsägarna gemensamt. Vid teckning av fondandelar erhåller tecknaren så många andelar som motsvaras av dennes kapitalinsats vid teckningstillfället i förhållande till värdet av det totala kapitalet i fonden. Fonden vänder sig enbart till professionella investerare och ambitionen är att fonden till övervägande del ska ägas av icke verksamma investerare. Även grundarna har för avsikt att investera i fonden på samma villkor som de externa investerarna.
7. Fonden förvaltas av Maderna som vid förvaltningen handlar i eget namn. Andelsägarna ger fondförvaltaren fullmakt att företräda dem i alla frågor som rör fonden och vidta alla åtgärder för fondens räkning. Förvaltaren får använda tillgångarna i fonden för att fullgöra förpliktelser som ingåtts som ett led i förvaltningen av fonden. Vid förvaltningen ska förvaltaren handla uteslutande i andelsägarnas gemensamma intresse.
8. Vid teckning och inlösen av fondandelar har förvaltaren rätt att ta ut en avgift från andelsägaren. Vidare utgår en fast förvaltningsavgift och en prestationsbaserad avgift som beräknas kvartalsvis respektive årsvis och avräknas vid utdelning eller inlösen. Avgifterna bestäms individuellt för varje andelsägare

och är lägre för den som investerar ett större kapital än för den som investerar ett mindre.

9. De sökande ville veta om DD och grundarna kommer att beskattas för inkomster från fonden i inkomstslaget kapital (frågorna 1 och 2). De ville även veta om svaret ändras om endast grundarna investerar i fonden (fråga 3). Vidare ville de veta om fonden eller Maderna kommer att beskattas för de inkomster som de externa investerarna och grundarna erhåller (fråga 4) och om bedömningen ändras om det enbart finns en utdelande andelsklass i fonden (fråga 5).
10. Skatterättsnämnden ansåg att det fanns skäl att först besvara frågorna rörande vem som är rätt skattesubjekt för de löpande inkomsterna i fonden och fann i denna del att varken fonden eller Maderna ska beskattas (fråga 4) samt att bedömningen inte blir någon annan om det bara finns en utdelande andelsklass (fråga 5). Vidare fann nämnden att DD och grundarna ska beskattas i inkomstslaget kapital (frågorna 1 och 2) samt att bedömningen inte blir någon annan om det bara är grundarna som investerar i fonden (fråga 3).

YRKANDEN M.M.

11. *Skatteverket* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska förklara att Maderna är skattskyldigt för fondens verksamhet (fråga 4), att bedömningen inte blir någon annan om det bara finns en andelsklass (fråga 5) och att grundarna ska beskattas för inkomster från fonden som avkastning på kvalificerade andelar (fråga 2). Skatteverket anser vidare att förhandsbeskedet ska undanröjas såvitt avser det alternativa scenariot att bara grundarna investerar i fonden (fråga 3)

och att förhandsbeskedet ska fastställas såvitt avser frågan om i vilket inkomstslag DD ska beskattas, men på en annan grund (fråga 1).

12. *Maderna Fonder AB, AA, BB, CC och DD* anser i första hand att förhandsbeskedet ska fastställas och i andra hand att det ska ändras på så sätt att fonden i skattehänseende ska anses utgöra en specialfond. Det är av vikt för dem att få klarlagt vilka konsekvenser som följer för grundarna om marknaden skulle allokera kapital uteslutande, eller till övervägande del, till den andra fonden (den associationsrättsliga) som *Maderna* förvaltar.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

13. Frågan i målet är hur inkomsterna från fonden ska beskattas. I likhet med Skatterättsnämnden anser Högsta förvaltningsdomstolen att det finns anledning att först besvara frågan om vem som är rätt skattesubjekt för inkomsterna.

Skattesubjekt för inkomsterna i fonden (frågorna 4 och 5)

14. Eftersom fonden enligt lämnade förutsättningar inte utgör en värdepappersfond eller en specialfond omfattas den inte av särregleringen i inkomstskattelagen (1999:1229) avseende sådana fonder. Begreppen har nämligen samma innebörd i skatte- och fondlagstiftningen (prop. 2012/13:155 s. 390). Fonden utgör inte heller en juridisk person. Något rättsligt stöd för att behandla fonden som skattesubjekt finns därmed inte.
15. Vad gäller frågan om *Maderna* ska anses som skattskyldigt för fondens verksamhet kan detta bli aktuellt om *Maderna* skulle anses som formell ägare av tillgångarna i fonden (jfr RÅ 2003 not. 67 och RÅ 2003 not. 160).

16. Av lämnade förutsättningar framgår att verksamheten ska bedrivas inom ramen för ett enkelt bolag och att fondförmögenheten ska ägas av andelsägarna gemensamt. Varje andelsägars del av tillgångar och inkomster kommer vidare att redovisas separat. Fondförmögenheten får inte sammanblandas med fondförvaltarens tillgångar eller tas upp i förvaltarens redovisning och tillgångarna kommer att vara sakrättsligt skyddade mot fondförvaltarens borgenärer.
17. Av förutsättningarna följer att äganderätten till tillgångarna har separerats från förvaltningen av tillgångarna vilket innebär att det är andelsägarna som gemensamt äger tillgångarna i fonden och därmed har rätt till avkastningen på dem (jfr HFD 2020 ref. 68).
18. Det anförda innebär att det inte är fonden eller fondförvaltaren, utan andelsägarna, som ska beskattas för inkomsterna från fonden. Bedömningen blir inte någon annan om det bara finns en typ av andelsklass. Skatterättsnämndens förhandsbesked ska därför fastställas i dessa delar.

Beskattning av andelsägarna enligt huvudscenariot (frågorna 1 och 2)

19. Frågan i denna del är i vilket inkomstslag som grundarna och den externe investeraren DD ska beskattas för inkomster från fonden.
20. Skatteverket anser att andelsägarna ska beskattas i inkomstslaget kapital, men inte såsom ägare av fondens förmögenhet utan såsom för utdelning på delägarätter utgivna av Maderna. För grundarnas del anser Skatteverket att det är fråga om sådana delägarätter i eller avseende fåmansföretag, som likställs med andelar i sådana företag enligt 57 kap. 2 § inkomstskattelagen, och att de därför ska beskattas även i inkomstslaget tjänst.

21. Av svaret på frågorna 4 och 5 ovan framgår att det är andelsägarna som gemensamt äger tillgångarna i fonden och har rätt till avkastningen på dem. Det saknas därmed grund för att anse att inkomsterna från fonden utgör utdelning på delägarätter utgivna av Maderna.
22. Det anförda innebär att både grundarna och DD ska beskattas i inkomstslaget kapital. Skatterättsnämndens förhandsbesked ska därför fastställas även i dessa delar.

Beskattning av grundarna enligt det alternativa scenariot (fråga 3)

23. Frågan i denna del är om grundarna kommer att beskattas för inkomster från fonden i inkomstslaget kapital även om det bara är de som investerar i fonden.
24. Enligt 5 § lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor får förhandsbesked lämnas i en fråga som avser sökandens skattskyldighet eller beskattning om det är av vikt för sökanden eller för en enhetlig lagtolkning eller rätts-tillämpning.
25. Enligt lämnade förutsättningar ska den verksamhet som planeras i fonden vara utåtriktad och ambitionen är att fonden till övervägande del ska ägas av icke verksamma investerare. Utifrån denna utgångspunkt kan det inte anses vara av vikt för grundarna att få svar på den ställda frågan. Frågan är inte heller sådan att det är av vikt för en enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning att förhandsbesked lämnas.

26. Förhandsbeskedet ska därför undanröjas och ansökningen avvisas i denna del.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Margit Knutsson,
Per Classon, Inga-Lill Askersjö och Linda Haggren.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Elin Sedin.